

2.2.2005

ASIA

Asetuksen (EY) N:o 1228/2003 artiklan 7 mukaista vapautusta koskeva hakemus

HAKIJA

As Nordic Energy Link (rekisteröity Virossa rekisterinumerolla 11071658)

VIREILLETULO

20.9.2004

SELOSTUS HAKEMUKSESTA

As Nordic Energy Link (jäljempänä ”NEL”) on Energiamarkkinavirastoon 20.9.2004 saapuneessa hakemuksessaan pyytänyt Asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan mukaista vapautusta mainitun asetuksen 6 artiklan 6 kohdan sekä direktiivin 2003/54/EY 20 artiklan ja 23 artiklan 2, 3, ja 4 kohdan säännösten osalta. Hakija on Energiamarkkinaviraston pyynnöstä tarkentanut vapautusta haettavan asetuksen 6 artiklan 6 kohdassa säädetyn velvoitteen lisäksi sähkömarkkinalain 10, 12, 14 ja 38 a §:issä säädettyistä velvoitteista.

Vapautusta on pyydetty vuoden 2013 loppuun saakka kuitenkin siten, että vapautuksen kesto päättyy jos rajayhdysjohto myydään kantaverkkoyhtiöille jo aiemmin.

Projektin kuvaus

Estlink-Projektin tarkoituksena on rakentaa tasasähkökaapeliyhteys Viron Harkun 330 kV sähköasemalta Espoon 400 kV sähköasemalle sekä myöhemmin hallinnoida ja käyttää sitä. Yhteys rakennetaan n. 70 kilometrin pituisella merikaapeliyhteydellä, jonka siirtoteho on 350 MW, sekä 9 kilometrin maakaapeliosuudella Virossa ja 20 kilometrin maakaapeliosuudella Suomessa. Estlink-projekti toteutetaan ns. HVDC -teknologiaa hyväksi käyttäen. Järjestely on vuoteen 2009 - 2013 kaupallisella pohjalla, jonka jälkeen se muutetaan infrastruktuurihankkeeksi. Kapasiteetin jakavat järjestelyn kaupallisen keston ajan sopimusjärjestelyin Pohjolan Voima Oy, Helsingin Energia, AS Eesti Energia, State JSC Latvenergo sekä AB Lietuvos Energija (jäljempänä näistä kapasiteetin saavista yhtiöistä yhdessä käytetään nimitystä *projektin osapuolet*). Estlink-Projektin investoinnin arvo on noin 110 miljoonaa euroa.

Tarkoituksena on, että Estlink-Projektin toteuttaa NEL, joka omistaisi suoraan puolet merenalaisesta kaapelista sekä Virossa sijaitsevan laitteiston. Suomessa sijaitsevan laitteiston ja puolet merenalaisesta kaapelista omistaisi NEL:n tytäryhtiö. NEL omistaa kyseisen tytäryhtiön koko osakekannan. Sähkönsiirtäjät puolestaan solmivat kapasiteetin ostosopimukset suoraan NEL:n kanssa.

NEL:n omistavat Projektiin osallistuvat yhteisöt Suomesta ja Baltian maista seuraavasti:

- Finestlink Oy (Suomi), omistusosuus 10.1 %
- As Eesti Energia (Viro), omistusosuus 39.9 %
- State JSC Latvenergo (Latvia), omistusosuus 25 %
- AB Lietuvos Energija (Liettua), omistusosuus 25 %

Omistus Finestlink Oy:ssä (jäljempänä ”Finestlink”):

- Powest Oy, omistusosuus 60 %
- Helsingin Energia, omistusosuus 40 %

Rajayhdysjohdon on tarkoitus valmistua 30.11.2006 ja sähkönsiirto on suunniteltu alkavaksi 1.12.2006. Kapasiteettia käyttävät noin vuoteen 2009 - 2013 saakka osapuolet ns. use-it-or-lose-it -periaatteella. Myöhemmin tarkemmin määriteltävänä ajankohtana, joka on riippuvainen ns. Fennoskan 2 -projektin valmistumisesta, rajayhdysjohdon omistuksen on tarkoitus siirtyä Fingrid Oyj:lle sekä Baltian maiden verkkoyrityksille. Tämän on arvioitu tapahtuvan aikavälillä 2009-2013. Tuolloin koko kapasiteetti avataan kolmansille ilman kapasiteettia koskevaa etusijalauseketta.

Lausunnot

Energiamarkkinavirasto varasi Energia-alan keskusliitto ry:lle, Fingrid Oyj:lle, Fortum Power and Heat Oy:lle, Vattenfall Sähköntuotanto Oy:lle sekä Kauppa- ja teollisuusministeriölle mahdollisuuden lausunnon antamiseen hakemuksen johdosta. Lausunnon toimittivat määräaikaan mennessä Fingrid Oyj, Fortum Power and Heat Oy ja Kauppa- ja teollisuusministeriö. Energia-alan keskusliitto ry:n sijasta lausunnon toimitti määräaikaan mennessä Energiateollisuus ry. Vattenfall Sähköntuotanto Oy ei toimittanut lausunto Energiamarkkinavirastolle määräaikaan mennessä.

Energiateollisuus ry totesi lausunnossaan hankkeen täyttävän yhdistyksen näkemyksen mukaan asetuksessa asetetut edellytykset ja puolsi vapautuksen myöntämistä muutoin hakemuksen mukaisesti, mutta kuitenkin siten, että vapautus päättyisi viimeistään Virolle direktiivissä 2004/85/EY myönnettyjen siirtymäaikojen lopullisesti päättyessä. Hankkeen vaikutuksista kilpailuun Energiateollisuus lausui, että kaapelin kapasiteetin ollessa 350 MW sen vaikutus yleispohjoismaisiin markkinoihin on pieni eikä se merkittävästi vahvista hankkeen suomalaisten osakkaiden asemaa sen paremmin kansallisilla kuin pohjoismaisilla markkinoillakaan. Näin ollen hankkeella ei ole kilpailun kannalta haitallisia vaikutuksia. Merkittävämpinä kilpailua lisäävinä seikkoina lau-

sunnossa tuotiin esiin hankkeen tuomat uudet toimijat pohjoismaisille markkinoille, Baltian markkinatoimijoiden alueen laajentuminen, pohjoismaisten markkinoiden pulonkaulojen aiheuttamien ongelmien lieveneminen, uuden kapasiteetin tulo markkinoille, tuontivaihtoehtojen monipuolistuminen sekä toimitusvarmuuden lisääntyminen.

Fortum Power and Heat Oy totesi lausunnossaan, että yhteyden aikaansaaminen Pohjoismaiden ja Baltian välille on sinänsä omiaan edistämään sisämarkkinoiden kehittämistä. Vapautuspäätökseen tulisi Fortum Power and Heat Oy:n mukaan mm. kilpailun edellytysten huomioon ottamiseksi sisällyttää sellaiset ehdot, että lyhytaikainen kaupallinen sähkönsiirto yhteyden vapaan kapasiteetin puitteissa on mahdollista kaikille markkinatoimijoille kohtuullisin, tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin. Tämä voidaan toteuttaa ensi vaiheessa huutokauppamenettelyn avulla ja myöhemmin sähköpörssien kautta, kun sähköpörssitoiminta Baltian alueella alkaa. Päätöksessä huutokauppamenettelyltä tulee edellyttää, että se on avoimesti ja syrjimättömästi korvauksetta kaikkien sähkömarkkinoiden toimijoiden käytettävissä. Huutokauppa tulisi toteuttaa vähintään vuorokautisena vuorokauden kullekin tunnille sekä toiminnan vakiinnuttua myös pitemmille jaksoille. Kaikki käytetyiltä pitkäaikaisilta siirtovaroituksilta vapaa kapasiteetti on tarjottava huutokauppaan erisuuntaiset siirrot netottaen. Lisäksi lausunnossa on todettu vapautuksen kestosta, että sitä koskevissa ehdoissa tulisi ottaa huomioon Baltian markkinoiden avautuminen ja Baltian markkinoiden avautumisen aikataulu.

Fingrid Oyj totesi lausunnossaan, että se on ollut mukana hankkeen toteuttamisedellytyksiä koskevissa keskusteluissa ja tehnyt tiettäväksi yhteyden Suomen voimajärjestelmään liittämistä koskevat järjestelmätekniset ja operatiiviset vaatimukset sekä sähkön siirtoon liittyvät hinnoitteluperiaatteet. Fingrid Oyj:n näkemyksen mukaan nyt viireillä oleva hanke täyttää sen esittämät ehdot. Yhteyden liittäminen Espoon 400 kV sähköasemalle ja esitetyn suuruinen tuonti tai vienti eivät edellytä kantaverkon alueellista vahvistamista. Fingrid Oyj on lisäksi todennut, ettei ehdotettu yhteys haittaa sen tehokasta toimintaa, kun yhteyden käytöstä ja operatiivisesta vastuista sekä hinnoittelusta sovitaan Fingrid Oyj:n esittämien periaatteiden mukaisesti.

Kauppa- ja teollisuusministeriö totesi lausunnossaan, että ministeriö ei näe hakemuksessa mainittujen edellytysten vallitessa esteitä vapautuksen myöntämiselle hakemuksen mukaisesti. Ministeriö katsoo, että mahdollinen vapautuksen kohde tulisi määritellä riittävän yksiselitteisesti päätöksessä. Vapautus tulisi myöntää ainoastaan määräajaksi. Ministeriön näkemyksen mukaan vapautuksen ajallisen keston ei tulisi esitettyjen tietojen perusteella olla hakemuksessa mainittua pitempi. Ministeriön on myös lausunnossaan ehdottanut harkittavaksi, että mahdollisessa vapautuspäätöksessä asetettaisiin ehto, joka edellyttäisi verkonhaltijan saattamaan johdon osakkaiden käyttämättä jättämän kapasiteetin muiden osapuolten käyttöön.

Viron asianomaisen sääntelyviranomaisen kuuleminen

Asetuksen (EY) N:o 1228/2003 artiklan 7 kohdan 4 mukaan ennen vapautusta koskevan päätöksen myöntämistä on kuultava muita jäsenvaltioita tai asianomaisia sääntelyviranomaisia. Virossa vastaavaa vapautushakemusta käsittelee Viron taloudellisista

asioista ja viestinnästä vastaava ministeriö. Ministeriön ja Energiamarkkinaviraston edustajat ovat käsitelleet vapautuksen myöntämistä 21.12.2004 Helsingissä ja 20.1.2005 Tallinnassa järjestetyissä kokouksessa. Käydyissä neuvotteluissa pyrittiin varmistamaan se, etteivät Virossa ja Suomessa annettavat päätökset sisällä sillä tavalla keskenään ristiriitaisia ehtoja, että niiden yhtäaikainen soveltaminen olisi hakijan kannalta kohtuutonta. Esitettyjen päätösluonnosten perusteella Viron ministeriön ja Energiamarkkinaviraston edustajat katsoivat 20.1.2005 Tallinnassa järjestetyssä kokouksessa, että päätösluonnoksissa esitetyt ehdot eivät ole keskenään ristiriidassa ja päätökset voitaisiin muotoilla esitettyjen luonnosten pohjalta ottaen kuitenkin huomioon hakijan kokouksen jälkeen toimittaman lausunnon Energiamarkkinaviraston esittämistä ehdoista.

Hakijan antaman lausunnon jälkeen Energiamarkkinavirasto on päätenyt poistamaan lopullisesta päätöksestä useita luonnoksessa olleita ehtoja. Energiamarkkinaviraston päätös vastaa tehtyjen muutosten jälkeen hyvin pitkälle Viron ministeriön esittämää päätösluonnosta.

ASIAAN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1228/2003 verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävssä kaupassa

Asetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan uudet tasavirtarajayhdysjohdot voidaan pyynnöstä jättää tämän asetuksen 6 artiklan 6 kohdan ja direktiivin 2003/54/EY 20 artiklan ja 23 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännösten soveltamisalan ulkopuolelle seuraavin edellytyksin: a) investoinnin on lisättävä kilpailua sähköntoimitusten alalla; b) investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi; c) rajayhdysjohdon omistaa luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa; d) kustannukset peritään kyseisen rajayhdysjohdon käyttäjiltä; e) mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta tai johdon käyttökustannuksista ei ole direktiivin 96/92/EY 19 artiklassa tarkoitettujen markkinoiden osittaisen avautumisen jälkeen saatu takaisin osana maksuja, joita rajayhdysjohdon yhdistämien siirto- tai jakeluverkkojen käytöstä on peritty; f) vapautuksen myöntäminen ei haittaa kilpailua eikä sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon rajayhdysjohto on liitetty.

Samankaltaisen artiklan 4 kohdan mukaan vapautuksen myöntämisestä päätettäessä on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen asettaa vapautuksen kestoa ja rajayhdysjohtojen syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia edellytyksiä ja että mainituista edellytyksistä päätettäessä on otettava huomioon erityisesti rakennettava lisäkapasiteetti, hankkeen aikaperspektiivi sekä kansalliset olosuhteet. Vapautusta myöntäessään asianomainen viranomais voi hyväksyä tai asettaa kapasiteetin hallintaa ja jakoa koskevia sääntöjä ja/tai järjestelmiä. Ennen vapautusta koskevan päätöksen tekemistä on kuultava muita jäsenvaltioita tai asianomaisia sääntelyviranomaisia.

Edelleen artiklan 5 kohdassa on säädetty, että toimivaltaisen viranomaisen on tiedotettava vapautuksen myöntämistä koskevasta päätöksestä ja kaikista päätökseen vaikuttavista seikoista viipymättä komissiolle. Komissio voi kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta vaatia asianomaista sääntelyviranomaista tai jäsenvaltiota muuttamaan vapautuksen myöntämispäätöstä tai perumaan sen. Jos komissio pyytää asiasta lisätietoja, kahden kuukauden määräaikaa voidaan pidentää yhdellä lisäkuukaudella.

Asetuksen 6 artiklan 6 kohta, josta 7 artiklan mukaisesta voidaan myöntää vapautus, koskee rajayhdysjohtojen kapasiteetin jakamisesta saatavien tulojen käyttöä. Sen mukaan yhteenliittännän jakamisesta saatavat tulot on käytettävä yhteen tai useampaan seuraavista tarkoituksista a) jaetun kapasiteetin tosiasiallisen saatavuuden takaaminen; b) yhteenliittämiskapasiteettia ylläpitävät tai lisäävät verkkoinvestoinnit; c) tulon, jonka viranomaiset ottavat huomioon hyväksyessään verkkoja koskevien tariffien laskentamenetelmääjätai arvioidessaan, onko tariffeja muutettava.

Direktiivi 2003/54/EY ja sähkömarkkinalaki

Direktiivin 20 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten päästämiseksi siirto- ja jakeluverkkoihin luodaan järjestelmä, jossa käytetään julkaistuja tariffeja, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 23 artiklan mukaisesti hyväksytään nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut ottaen erityisesti huomioon 3 artiklan säännökset. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun verkkoon pääsy evätään, siirto- tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan periä kohtuullinen maksu, jossa on otettu huomioon tietojen antamisesta aiheutuvat kustannukset.

Direktiivin 23 artiklan 2 ja 4 kohtien mukaan sääntelyviranomaisten on vahvistettava tai hyväksyttävä ennen niiden voimaantuloa ainakin ne menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa: a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, siirto- ja jakelutariffit mukaan luettuina. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien toteuttaminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus; b) tasapainottamispalvelujen tarjonta. Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirto- tai jakeluverkonhaltijat tarvittaessa muuttavat 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, tariffeja, sääntöjä ja menetelmiä sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla.

Edellä mainitut direktiivin kohdat, joista vapautus on myönnettävissä, on Suomessa implementoitu seuraavilla säännöksillä:

Sähkömarkkinalain 9 §:n 2 momentin mukaan verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan (liittämisvelvollisuus). Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla tasapuolisia sekä syrjimättömiä ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuuden ja tehokkuuden vaatimat ehdot. Verkonhaltijan tulee julkaista liittämistä koskevat tekniset vaatimukset. Verkonhaltijan tulee antaa liittyjälle tämän pyynnöstä kattava ja riittävän yksityiskohtainen arvio liittymiskustannuksista.

Sähkömarkkinalain 10 §:n 1 momentin mukaan verkonhaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä sähkön siirtopalveluja niitä tarvitseville verkkonsa siirtokyvyn rajoissa (siirtovelvollisuus).

Sähkömarkkinalain 12 §:n 1 momentin mukaan verkonhaltijan tulee julkaista verkkopalvelujensa yleiset myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet.

Sähkömarkkinalain 14 §:n 1 momentin mukaan verkkopalvelujen myyntihintojen ja ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Niistä saa poiketa vain erityisistä syistä. 2 momentin mukaan verkkopalvelujen hinnoittelun on oltava kohtuullista. 3 momentin mukaan verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja tai rajauksia. Siinä on kuitenkin otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuuden ja tehokkuuden vaatimat ehdot sekä kustannukset ja hyödyt, jotka aiheutuvat sähköntuotantolaitoksen liittamisestä verkkoon.

Sähkömarkkinalain 38 a §:n 1 momentin mukaan sähkömarkkinaviranomaisen tulee päätöksellään vahvistaa verkonhaltijan ja järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan noudatettavaksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista: 1) menetelmät verkonhaltijan verkotoiminnan tuoton ja siirtopalvelusta perittävien maksujen määrittämiseksi valvontajakson aikana; 2) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot; 3) verkonhaltijan liittämispalvelun ehdot ja menetelmät liittamisestä perittävien maksujen määrittämiseksi; 4) järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi.

PERUSTELUT

Vapautuksen edellytysten täyttyminen

a) Investoinnin on lisättävä kilpailua sähköntoimitusten alalla

Tällä hetkellä Suomesta Ruotsiin on siirtokapasiteettia 1750 MW:tä ja Ruotsista Suomeen on 2 150 MW:n siirtokapasiteetti. Tämä vastaa noin 14 % Suomen maksimitehosta. Kyseinen siirtokapasiteetti on riittävän suuri takaamaan ruotsalaisille tuottajille mahdollisuuden tuottaa Suomeen kilpailupainetta. Siirtorajoitukset voivat muuttaa tilannetta mutta normaaleissa olosuhteissa rajoitusten vaikutukset eivät ole merkittäviä.

Pohjoismainen vesitilanne on avainasemassa siirtorajoitusten muodostumisessa pohjoismaiden välisissä siirtoyhteyksissä.

Sähkön nettotuonti Suomeen oli vuonna 2003 noin 4 847 GWh, mikä vastaa noin 5,7% kotimaisesta kulutuksesta. Suomeen sähköä on tuotu Ruotsista, Norjasta ja Venäjältä. Nettotuonnin määrä vaihtelee vuosittain Norjan ja Ruotsin vesivoimatilanteen mukaan.

Fingrid Oyj operoi ja omistaa Suomen ja Venäjän väliset siirtoyhteydet. Suomen ja Venäjän välinen sähkökauppa ei perustu sähköpörssiin vaan kahdenvälisiin sopimuksiin mutta yhteyden kapasiteetin varaamiseen on käytössä avoin menettely. Venäjän tuontiin vaikuttaa siirtoyhteyksien ja Viipurin tasasähköyhteyden kapasiteetin riittävyys, joka on tällä hetkellä 1 560 MW.

Uusi siirtoyhteys Virosta olisi kapasiteetiltaan 350 MW ja siitä Pohjolan Voima Oy:n osuus on vuoden 2009 loppuun asti 70 MW sekä Helsingin Energian vastaavasti 30 MW.

Kilpailu lisääntyy ainakin pohjoismaisella sähkömarkkinalla, koska Viron (111 MW), Latvian (69,5 MW) ja Liettuan (69,5 MW) uudet markkinoille tulijat tuovat uutta kapasiteettia markkinoille kaupattavaksi.

b) Investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi ilman vapautusta

Projektin osapuolten tarkoituksena on hyödyntää rakennettavaa yhdysjohtoa sähkökauppatoiminnoissaan. Suomalaisten osapuolten kannalta tämä tarkoittaa edullisen sähkön tuonnin mahdollistamista ja muiden osapuolten kannalta mahdollisuutta myydä sähköä pohjoismaisille markkinoille. Projektin osapuolten taloudellinen riski liittyy siten lähinnä sähkön hinnan vaihteluihin pohjoismaisilla markkinoilla. Tällaisena riskinä hakija on esittänyt sen, että Baltian ja Pohjoismaiden hintojen lähestyessä toisiinsa esim. pohjoismaisittain runsassateisena vuonna, voi sähkökauppa Baltiasta Pohjoismaihin käydä kannattamattomaksi. Tällaisessa tilanteessa tasasähköyhteyden kiinteät kustannukset voivat jäädä projektin osapuolten tappioksi.

Energiamarkkinavirastolle esitetyissä asiakirjoissa projektin osapuolten tuotto-odotukset ovat kohdistuneet kaupankäynnin kautta saavutettaviin tuottoihin ja hakijalla maksettavilla siirtomaksuilla pyritään vain kattamaan hankkeen kulut. Jo tämän lähikohdan perusteella on Energiamarkkinavirasto katsonut selvitetyn, että hanketta ei toteutettaisi, jos vapautusta ei myönnettäisi lainkaan. Energiamarkkinaviraston pyynnöstä projektin osapuolet ovat lisäksi esittäneet selvitystä hankkeen taloudellisista edellytyksistä erilaisilla osittaisvapautuksilla (esim. vapautus vain 320 MW:lle). Projektin osapuolten esittämän selvityksen perusteella Energiamarkkinavirasto katsoo selvitetyn, että asetuksen artiklan 7 kohdan 1 alakohdan b) edellytys täyttyy.

c) Rajayhdysjohdon omistaja oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa

Rajayhdysjohdon omistaa NEL sekä NEL:n kokonaan omistama tytäryhtiö.

Suomessa rajayhdysjohto liitetään Fingridin Oyj:n verkkoon ja Virossa se taas liitetään OÜ Põhivõrkin verkkoon. Pohjolan Voima Oy:n omistusosuus Fingrid Oyj:stä on 25,1 % ja osuus äänivallasta 33,4 %. OÜ Põhivõrk on toistaiseksi AS Eesti Enerгийн täysin omistama tytäryhtiö, mutta on siis oikeudellisesti siitä erillinen yhteisö.

Näin ollen Estlinkin omistus on erillinen niihin verkonhaltijoihin nähden, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa ja asetuksen 7 artiklan 1 kohdan alakohdan c) edellytys täyttyy.

Hakijan mukaan Estlinkin omistus on tarkoitus siirtää Fingrid Oyj:lle (puolet merenalaisesta kaapelista sekä Suomen puoleiset laitteet) ja Baltian verkkoyhtiöille (puolet merenalaisesta kaapelista sekä Viron puoleiset laitteet) myöhemmin määriteltävänä ajankohtana aikavälillä 2009-2013. Omistuksen siirryttyä mainituille kantaverkkoyhtiöille, ei edellytyksiä vapautuksen myöntämiselle enää ole.

d) Kustannukset peritään kyseisin rajayhdysjohdon käyttäjiltä

Hakijan esittämän selvityksen mukaan rajayhdysjohdon kustannukset peritään sen käyttäjiltä. Näin ollen asetuksen 7 artiklan 1 kohdan alakohdan d) edellytys täyttyy.

e) Mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta tai johdon käyttökustannuksista ei ole saatu markkinoiden osittaisen avautumisen jälkeen saatu takaisin osana maksuja, joita rajayhdysjohdon yhdistämien siirto- tai jakeluverkkojen käytöstä on peritty

Kyseessä on uusi, toistaiseksi toteuttamaton hanke, joten mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta ole saatu takaisin. Näin ollen mainitussa asetuksen 7 artiklan 1 kohdan e) alakohdassa säädetty edellytys täyttyy.

f) Vapautuksen myöntäminen ei haittaa kilpailua eikä sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon rajayhdysjohto on liitetty

Vapautuksella on merkitystä erityisesti sähkön vientiin ja tuontiin sekä sitä kautta sähkön hankintaan/tuotantoon sekä tukkumyyntiin. Projektin muista osapuolista Power West Oy (Pohjolan Voima Oy:n tytäryhtiö) toimii lähinnä sähkön tuotannossa ja tukkukaupassa. Helsingin Energia on vertikaalisesti integroitunut sähkön tuotantoon ja tuontiin, tukku- ja vähittäismyyntiin sekä verkkoliiketoimintaan. Muut osapuolet ovat uusia markkinoille tulijoita, joilla ei ole markkinaosuuksia Suomessa. Tarkastelussa otetaan huomioon järjestelyn mahdolliset vaikutukset Pohjolan Voima Oy:n ja Helsingin Energian markkinavoimaan sähkön tuotanto- ja tukkumarkkinoilla sekä uusien markkinoille tulijoiden vaikutukset markkinoille.

Hakijan mukaan relevantit hyödykemarkkinat koostuvat kahdesta eri markkinasta; sähkönhankinnan/sähköntuotannon markkinasta ja sähkön tukkumyynnistä erillisenä tuotemarkkinana. EY:n komissio¹ on aiemmissa päätöksissään tarkastellut seuraavia toimintoja erillisinä hyödykemarkkinoina: sähkön tuotanto ja myynti tukkuasiakkaille, sähkön siirto kantaverkossa, sähkön siirto jakelu- ja alueverkoissa, sähkön myynti vähittäisasiakkaille sekä sähkön ja siihen liittyvien finanssituotteiden pörssi-kauppa.

Sähkön tukkumarkkinoiden voidaan katsoa koostuvan sähkön tuotannosta ja myynnistä 110-400 kV jännitteen verkon välityksellä alueellisille jakeluyhtiöille ja muille sähkön jälleenmyyjille sekä suurimmille loppukäyttäjille. Vaikka tukku- ja vähittäismarkkinoiden välistä rajaa ei välttämättä voida täsmällisesti määritellä, sähkökaupan jakautumiseen yhtäältä tukku- ja toisaalta vähittäismarkkinoihin viittaavat erot sähkön yksikköhinnoissa, maksujen rakenteissa, hintojen määräytymisen perusteissa, toimitettavan sähkön jännitteessä sekä ostajien sähkön tarpeissa ja kulutusmäärissä.

Pohjolan Voima Oy ja Helsingin Energia kilpailevat suomalaisten sähkön suurkäyttäjien hankinnoista lähinnä Fortum -konsernin ja Vattenfall -konsernin kanssa. Suurkäyttäjät voivat pieniä asiakkaita helpommin käyttää sähköpörssiä tai tuoda sähköä Pohjoismaista tai Venäjältä. Suurkäyttäjät ja sähkön jälleenmyyjät sitovat usein sähkön hankintahinnan osittain Nord Pool Spot -sähköpörssin hintoihin.

EY:n komissio² on aiemmissa päätöksissään katsonut, että teollisuuden ja kunnallisten sähkölaitosten omaan käyttöön tuottamaa sähköä (niin sanottua sidottua tuotantoa) ei tule sisällyttää sähkön tukkumarkkinoihin. Sidottua tuotantoa voidaan perustella sillä, että osa jakeluyhtiöille suuntautuvasta kaupasta, on sidottu jakelu- ja tuotantoyhtiöiden välisillä omistus- ja sopimusyhteyksillä. Osaa teollisuuden prosesseihin ja osaa kunnallisiin kaukolämpövoimaloihin yhdistetystä vastapainevoimasta tuotetaan edelleen tavalla, joka ei reagoi sähkön tukkumarkkinoilta tuleviin hintasignaaleihin, kun laitosten ensisijaisena tehtävä on tuottaa höyryä tai lämpöä.

Relevantit maantieteelliset markkinat

Hakijan mukaan sähkömarkkinoiden maantieteellistä aluetta on arvioitu usein kansallisesti. Myös Kilpailuvirasto ja EY:n komissio ovat aiemmissa päätöksissään katsooneet, että relevantit maantieteelliset markkinat sähkön tukkukaupalle ovat Suomen laajuiset.³ Arviointiin on vaikuttanut mm. sähkömarkkinoiden vapautuminen, eri maiden

---

¹ Muun muassa IV/M.1169 – EdFI / Granninge, IV/M.1346 – EdF / London Electricity, IV/M.1557 – EdF / Louis Dreyfus, IV/M.1606 – EdF / South West Electricity, Comp/M.1720 – Fortum / Elektrizitätswerk Wesertal ja Comp/M.1673 – VEBA/VIAG. Komissio on eräissä tapauksissa katsonut, että sähkön tuotanto ja myynti saattavat kuulua erillisille markkinoille (esimerkiksi IV/M.1557 – EdF / Louis Dreyfus ja Comp/M.1673 – VEBA/VIAG). Komission tapaukset ovat käsitelleet Iso-Britannian, Ranskan ja Saksan markkinoita, joiden olosuhteet saattavat poiketa Suomen markkinoista. Eräissä tapauksissa relevanttien markkinoiden määrittely on voitu jättää avoimeksi.

² Esimerkiksi tapaukset IV/M.931 – Neste/IVO, Comp/M.1720 – Fortum / Elektrizitätswerk Wesertal ja Comp/M.1673 – VEBA/VIAG.

³ EY:n komissio perusteli Neste/IVO -päätöksessään kansallista markkinamäärittelyä huomattavilla kausivaihteluilla Pohjoismaiden vesivoiman tarjonnassa, huomattavien hintaerojen esiintymisellä Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä, rajasiirron tariffeilla sekä eroavuuksilla sähköverotuksessa, ympäristöpolitiikassa sekä sähkön tuotantoa Suomessa koskevalla varakapasiteettivaatimuksella. Komissio katsoi lisäksi, että sähkön tuonti ja vienti on rajoitettua Poh-

välisen siirtoyhteyksien käytettävissä oleva kapasiteetti sekä tuonnin määrä.⁴ Pohjoismaiset sähkömarkkinat ovat avautuneet vaiheittain vuodesta 1995 lähtien. Rajasiirtomaksujen poistuminen Suomen ja Ruotsin väliltä vuonna 1998 ja suomalaisen sähköpörssin El-Ex Sähköpörssi Oy:n ja norjalais-ruotsalaisen sähköpörssin Nord Pool Spotin palvelujen yhdistäminen vuonna 1999 ovat integroineet Suomen markkinat olennaiseksi osaksi yhteispohjoismaisia sähkömarkkinoita. Myös Tanska on liittynyt yhteiseen markkina-alueeseen. Nord Pool Spot täydentää sähkön suurkäyttäjien ja vähittäismyyjien sähkön hankintamahdollisuuksia. Elspot-markkinan kaupankäynnin volyymi oli vuonna 2003 117,9 TWh. Tämä vastaa noin 20 %:n osuutta Pohjoismaiden sähkön kulutuksesta. Vuonna 2001 suomalaisten toimijoiden käyttämä Elspot – sähkökauppa vastasi n. 18 % Suomessa käytetystä sähköstä. Pohjoismaiset kilpailuviranomaiset ovat kuitenkin todenneet, että maantieteellinen markkina-alue ei ole suurempi kuin Norjan, Tanskan, Ruotsin ja Suomen muodostama yhteispohjoismainen sähkömarkkina-alue. Pullonkaulatekijöistä johtuen on myös tilanteita, jolloin yhteispohjoismainen sähkömarkkina-alue jakaantuu useampaan eri hinta-alueeseen. Tällöin myös Suomi muodostaa oman maantieteellisen markkina-alueensa.

Sähkönhankinta ja -tuotanto Suomessa

Sähköä tuotetaan Suomessa ja Pohjoismaissa muun muassa vesi-, tuuli- sekä ydin- ja muulla lämpövoimalla. Lämpövoimalat voivat olla joko yhdistettyjä sähkön ja lämmön tuotantolaitoksia (CHP) tai lauhdevoimaloita. CHP-voimalat voivat olla joko kaukolämpö- tai teollisuuden vastapainetta.

Suomessa on vuonna 2003 arvioitu olevan omaa tuotantokapasiteettia yhteensä noin 16 893 MW. Siitä vesivoimaa oli 2 978 MW, ydinvoimaa 2 640 MW, lauhdevoimaa 3 852 MW, kaukolämpövastapainetta 3 665 MW, teollisuuden vastapainetta 2 830 MW ja huippukaasuturbiinivoimaa 878 MW. Lisäksi Suomessa on pieni määrä tuuli-voimakapasiteettia. Suomessa sähkön kokonaiskulutus oli vuonna 2003 noin 84,7 TWh ja tuotanto oli runsaat 79,9 TWh

Pohjolan Voima -konsernin osuus suomalaisesta sähköntuotannosta oli vuonna 2001 noin 11 %. Mikäli osuuteen lasketaan mukaan myös Pohjolan Voima Oy:n omistajien oma voimalaitoskapasiteetti, nousee ryhmän osuus tuotannosta noin 35 %:iin. Pohjolan Voima -konsernin tuottamasta sähköstä suuri osa toimitettiin omistajille omakustannushintaan (sidottua tuotantoa). Helsingin Energian osuus tuotannosta on noin 8 %.

Pohjoismaisten kilpailuviranomaisten tekemän tutkimuksen mukaan Suomessa tuotannon keskittymisaste on kohtuullinen mutta jos otetaan huomioon ristiinomistukset,

---

joismaiden välillä rajajohtojen siirtokapasiteetin vuoksi, sähkön siirrossa esiintyy pullonkauloja Pohjoismaiden välillä ja että Suomen ja Venäjän välistä sähkökauppaa rajoittaa maiden sähköverkkojen välinen taajuusero.

⁴ Kts. mm. komission päätökset EDR / Louis – Dreyfus, Asia IV/M. 1557, annettu 28.9.1999; EDF / London Electricity, Asia I / M. 1346, annettu 27.1.1999; EDF / South Western Electricity, Asia IV/M. 1606, annettu 19.7.1999 sekä EDF / EnBW, COMP / M. 1853, annettu 7.2.2001. Erityisesti Ranskan osalta komissio on päätöksissään todennut, että sähkön tuonnin määrän ollessa alhainen, esimerkiksi 1 – 8 %, on se vahva indisio kansallisesta markkinasta. Ranskan ja sen naapurivaltioiden välisten siirtoyhteyksien kapasiteetti on noin 20 – 25 GW. Johtuen teknisistä rajoituksista käytettävä tuonnin kapasiteetti on ollut kuitenkin alle 10 % mainitusta kapasiteetista.

niin keskittymisaste nousee jo merkittäväksi.⁵ Herfindahl-Hirschman indeksi nousi 1766:sta 3005:een ja tutkimuksen mukaan ristiinomistuksilla on merkittävä vaikutus, koska ne nostavat indeksin arvoa 70 %. Tutkimuksessa käytetty aineisto on vuodelta 2001, joten Vattenfall -konsernilla on nykyään merkittävä markkinaosuus, mikä ei näy kyseisessä tutkimuksessa.

Hakijan mukaan Baltian ja Suomen hintojen välisistä eroista johtuen voidaan perustellusti olettaa, että ainakin noin viiden seuraavan vuoden ajan fyysinen sähkönsiirto kohteena olevaa rajayhteyskaapelia käyttäen tapahtuu runsassateisten vuosien aiheuttamia tilanteita lukuun ottamatta Baltiasta Suomeen. Hanke tuo Suomen markkinoille tarjolle uutta kapasiteettia 350 MW. Määrä vastaa noin yhden vuoden keskimääräistä kulutuksen kasvua ja on suuruusluokkaa 2,5 % Suomen koko kapasiteetista. Energiaa on tarkoitus tuoda Baltiasta Suomeen vapautuksen voimassaoloaikana noin 2,5 TWh/a, joka vastaa karkeasti 3 % Suomen vuotuisesta sähkön käytöstä.

Hakijan mukaan Vuonna 2003 Suomessa käytettiin sähköä yhteensä 85 TWh. Pohjolan Voiman sähkön kokonaishankinta on tuolloin ollut 23 TWh. Pohjolan Voima Oy:n sähköntuotanto on ollut 18 TWh, sisältäen yhtiön omien voimalaitosten tuotannon sekä yhtiön osuuden osakkuusyhtiöidensä voimalaitosten tuotannosta. Tämän lisäksi sähköntuonti Venäjältä on ollut 3,3 TWh. Ostot Pohjoismaisilta sähkömarkkinoilta ovat olleet 1,7 TWh. Pohjolan Voima Oy:n kautta on siis hankittu noin 27 % Suomen kulutuksesta. Hakijan mukaan Pohjolan Voima Oy on tuomassa Suomeen sähköä Estlinkin kautta noin 420 – 490 GWh per vuosi. Tämä nostaisi Pohjolan Voima Oy:n kautta tuotetun sähkön osuuden 27,65 % - 27,73 % Suomen kokonaiskulutuksesta.

Hakijan mukaan Helsingin Energian vuoden 2003 sähkönhankinta on yhteensä ollut 9,1 TWh:ta. Tämä vastaa noin 10,78 % Suomen sähkön kokonaishankinnasta. Helsingin Energia on tuomassa Suomeen sähköä noin 180 – 210 GWh per vuosi. Tämä nostaisi Helsingin Energian kautta tuotetun sähkön osuuden 10,99 % - 11,03 % Suomen kokonaiskulutuksesta.

Pohjoismaiset markkinat

Pohjoismaiden yhteenlaskettu sähköntuotanto vuonna 2003 on yhteensä ollut 372 TWh. Vastaava luku vuodelta 2002 on ollut 391 TWh ja vuodelta 2001 388 TWh⁶.

Sähkönhankinnan ja sähköntuotannon yhteispohjoismaisilla markkinoilla on useita suuria markkinatoimijoita. Pohjoismaisten kilpailuviranomaisten tekemän tutkimuksen mukaan pohjoismaisen tuotannon keskittymisaste on alhainen ja vaikka otetaan huomioon ristiinomistukset, niin keskittymisaste ei nouse merkittäväksi.⁷ Herfindahl-Hirschman indeksi nousi 892:sta 989:een ristiinomistukset huomioiden.

Yhteenvedo alakohdassa f mainittujen edellytysten täyttymisestä

⁵ Report from the Nordic competition authorities: A Powerful competition policy No. 1/2003, s. 47

⁶ Nordel, Annual Report 2003, s. 36. Pienentynyt tuotantomäärä johtuu erityisesti Norjan sähköntuotannon määrän laskusta (-18 % vuoteen 2002 nähden) Vuoden 2002 erittäin suuri sademäärä aiheutti sen, että sähköä vietiin Nordel alueelta Manner-Eurooppaan (Kts. Nordel, Annual Report 2002. s. 3).

⁷ Report from the Nordic competition authorities: A Powerful competition policy No. 1/2003, s. 42-43

Pohjolan Voima Oy ja Helsingin Energia saavat suhteellisen vähäisen määrän lisää kapasiteettia. Ne kohtaavat muista Pohjoismaista tulevaa aktuaalista tai potentiaalista kilpailua, eikä kyseisen kilpailun intensiteetin odoteta tulevaisuudessa heikkenevän. Järjestelyllä ei näin ollen ole merkittäviä suoria vaikutuksia tukku- tai vähittäismarkkinoille, eikä ole todennäköistä, että järjestelyssä Pohjolan Voima Oy:n tai Helsingin Energian markkinavoima kasvaa tavalla, joka aiheuttaa merkittäviä kilpailuongelmia.

Energiamarkkinaviraston ei ole asiaa selvittäessään havainnut tekijöitä, joiden perusteella vapautus voisi haitata sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa. Fingrid Oyj:n lausunnon mukaan kaapelin liittäminen sen verkkoon ei haittaa Fingrid Oyj:n verkon tehokasta toimintaa, kun yhteyden käytöstä ja operatiivisesta vastuista sekä hinnoittelusta sovitaan Fingrid Oyj:n esittämien periaatteiden mukaisesti.

Edellä sanotuin perustein asetuksen 7 artiklan 1 kohdan alakohdan f) edellytys täyttyy.

Vapautuksen voimaantulon edellytykset ja hakijalle asetettavat ehdot

Energiamarkkinavirastolle hakemuksen täydennyksenä toimitetut luonnokset Capacity Purchase Agreement:sta (jäljempänä CPA) ja sen liitteistä Notification Rules sekä Capacity Auction Principles eivät ole lopullisia versioita. Capacity Purchase Agreementin osalta hakijan on ilmoittanut luopuvansa ehdosta 3.7, jonka mukaan hankkeen osapuolelta vapaaksi jäänyt kapasiteetti on tarjottava muille hankkeen osapuolille ennen sen tarjoamista huutokauppaan. Notification Rules luonnoksen kohta 1.5. noudattelee Capacity Purchase Agreementin 3.7. kohdassa valittua linjaa. Capacity Auction Principles -luonnoksen kohdassa Registration and requirements puolestaan huutokauppaan osallistujilta vakuuden asettamista ja tiettyjen huutokauppajärjestelmään liittyvien vaatimusten hyväksyntää.

Edellä mainitut kohdat Capacity Purchase Agreement ja Notification rules -luonnoksissa suosivat hankkeen osapuolia kolmansien osapuolten kustannuksella. Energiamarkkinavirasto katsoo, että kyseisillä ehdoilla on rajoitettu kolmansien osapuolten mahdollisuuksia verkon hyödyntämiseen enemmän kuin tarpeen hankkeen toteuttamisedellytysten kannalta.

Capacity Auction Principles -luonnoksen määräykset vakuuden asettamisesta ja toisaalta systeemin liittymistä koskevat vaatimukset voivat sinällään olla perusteltavissa. Luonnoksessa näitä vaatimuksia ei ole kuitenkaan yksilöity sen enempää vakuuden määrän kuin liittymältä vaadittavien teknisten ominaisuuksien osalta. Näin ollen on kyseisten vaatimusten osalta ei voida tässä vaiheessa arvioida rajoittavatko ne kolmansien osapuolten verkon hyödyntämismahdollisuuksia perusteettomasti.

Koska huutokauppaa, kapasiteetin käyttöä ja siitä ilmoittamista koskevat säännöt ja menetelmät ovat edellä mainituin tavoin vielä osin keskeneräisiä ja osin sisältävät kolmannen osapuolen verkkoon pääsyä tarpeettomasti rajoittavia kohtia, ei vapautusta tältä osin voida vielä myöntää ehdottomana. Vapautuksen voimaantulon ehdoksi onkin asetettava, että Energiamarkkinavirasto on erillisellä päätöksellään hyväksynyt hakijan sille esittämät huutokauppaa, kapasiteetin käyttöä ja siitä ilmoittamista koske-

vat säännöt ja menetelmät, joissa on huomioitu edellä mainitut seikat ja jotka muutoinkin ovat tasapuoliset ja syrjimättömät eivätkä niillä saada perusteettomasti rajoittaa kolmansien mahdollisuuksia osallistua huutokauppaan.

Verkon tehokkaan käytön varmistamiseksi ja sitä kautta myös kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn edellytyksiä turvatakseen hakijan on edellytettävä ottavan käytettävissä olevaa kapasiteettia laskiessaan huomioon eri suuntiin tapahtuva sähkökauppa siten, että eri suuntiin tapahtuvat sähköntoimitukset vähennetään toistaan ja vain erotus otetaan huomioon käytettävää olevaa kapasiteettia laskettaessa.

RATKAISU

Energiamarkkinavirasto myöntää hakijalle vapautuksen hakemuksessa mainitun kaapelin käyttöön liittyvälle verkkotoiminnalle seuraavista velvoitteista:

- asetuksen (EY) N:o 1228/2003 6 artiklan 6 kohdan mukaisesta velvoitteesta käyttää yhteenliittymän kapasiteetin jakamisesta saadut tulot ko. kohdassa mainittuihin tarkoituksiin;
- sähkömarkkinalain 9 §:n 2 momentin mukaisesta liittämisvelvollisuudesta;
- sähkömarkkinalain 10 §:n 1 momentin mukaisesta velvoitteesta tarjota sähkön siirtopalveluja niitä tarvitseville verkkonsa siirtokyvyn rajoissa;
- sähkömarkkinalain 12 §:n 1 momentin mukaisesta velvollisuudesta julkaista verkkopalvelujensa yleiset myyntiehdot ja – hinnat sekä niiden määräytymisperusteet;
- sähkömarkkinalain 14 §:n 1 momentin mukaisesta velvoitteesta, jonka mukaan myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille;
- sähkömarkkinalain 14 §:n 2 momentin mukaisesta velvoitteesta, jonka mukaan verkkopalvelun hinnoittelun on oltava kohtuullista;
- sähkömarkkinalain 14 §:n 3 momentin mukaisesta velvoitteesta välttää verkkopalvelujen hinnoittelussa perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja tai rajauksia; ja
- sähkömarkkinalain 38 a §:n 1 momentin mukaisesta velvoitteesta, jonka mukaan verkonhaltijan on alistettava lainkohdassa luetellut sähkömarkkinaviranomaisen vahvistettavaksi ennen niiden käyttöönottoa.

Energiamarkkinavirasto edellyttää, että hakija käytettävissä olevan siirtokapasiteetin laskennassa ottaa huomioon myös vastakkaiseen suuntaan tapahtuvan sähkökauppa eli noudattaa ns. netotusperiaatetta ja että netotusperiaatetta käyttäen saatu laskennallinen lisäkapasiteetti jaetaan markkinaehtoisin menetelmin tasapuolisia ja syrjimättömiä ehtoja käyttäen kaikkien kapasiteettia haluavien kesken. Lisäksi hakijan on tarjottava

hankkeen osapuolilta käyttämättä jäänyt kapasiteetti huutokaupassa ostettavaksi tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin. Käyttämättä jäävällä kapasiteetilla tarkoitetaan edellä kapasiteettia, jonka käyttämisestä osapuoli ei ole tehnyt ilmoitusta viimeistään välittömästi käyttöpäivää edeltäneen spot-markkinan (Nord Pool Spot) tulosten julkaisun jälkeen. Huutokauppaa, kapasiteetin käyttöä ja siitä ilmoittamista koskevien sääntöjen ja menetelmien (Capacity Purchase Agreement sekä sen liitteet Notification Rules ja Capacity Auction Principles) on oltava tasapuoliset ja syrjimättömät eikä niillä saada perusteettomasti rajoittaa kolmansien mahdollisuuksia osallistua huutokauppaan. Huutokauppaa ja kapasiteetin käytöstä ilmoittamista koskevien sääntöjen ja menetelmien tulee olla Energiamarkkinaviraston hyväksymät.

Hakijan ilmoitettava muutoksista sen tai sen osakkaana olevien yhtiöiden oikeuksiin, velvoitteisiin tai toimintaan muutoin vaikuttavissa sopimuksissa, säännöissä yms., jotka on esitetty Energiamarkkinavirastolle lupaa haettaessa.

Hakijan on toimitettava Energiamarkkinavirastolle pyynnöstä kaikki vapautuksen edellytyksenä olevien seikkojen olemassaolon ja tässä päätöksessä asetettujen ehtojen täyttymisen toteamiseksi tarvittava tieto.

Vapautus tulee voimaan, kun Energiamarkkinavirasto on päätöksellään hyväksynyt hakijan sille esittämät huutokauppaa, kapasiteetin käyttöä ja siitä ilmoittamista koskevat säännöt ja menetelmät. Vapautus päättyy hakijan luovuttaessa kaapelin omistuksen kolmannelle, mutta kuitenkin viimeistään 31.12.2013.

Energiamarkkinavirasto voi peruuttaa tämän vapautuksen, mikäli hakija toimii vastoin Energiamarkkinaviraston tällä päätöksellä asettamia ehtoja tai mikäli hakija ei toiminnassaan noudata Energiamarkkinaviraston päätöksellään hyväksymiä sääntöjä ja ehtoja. Energiamarkkinavirasto voi myös peruuttaa tai muuttaa tätä vapautuspäätöstä, jos komissio sitä asetuksen (EY) 1228/2003 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti vaatii.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Perusteluissa mainitut

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta sähkömarkkinalain 51 §:n 2 momentin mukaan valittamalla markkinaoikeuteen. Valitusosoitus As Nordic Energy Link:lle on päätöksen liitteenä.

Johtajan sijainen   Antti Paananen

Lakimies   Antti Kivipuro

LIITE

Valitusosoitus

JAKELU

As Nordic Energy Link
Euroopan komissio, energian ja liikenteen pääosasto sekä kilpailun pääosasto

MAKSUTTA

TIEDOKSI

Kauppa- ja teollisuusministeriö/Energiaosasto
Kilpailuvirasto

Energiateollisuus ry

VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakuoikeus

Energiamarkkinaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiamarkkinaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Markkinaoikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiamarkkinavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Erottajankatu 1-3
PL 118
00131 HELSINKI

Faksi: (09) 684 05514
Sähköposti: markkinaoikeus@om.fi